

Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownik Centrum traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik Centrum, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Podstawy prawne Standardów Ochrony Małoletnich

1. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606).
5. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 424 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 37).
9. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.).
11. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich

- danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).

Rozdział I

Objaśnienie terminów

1. Pracownikiem Centrum jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilno-prawnej, stażysta, praktykant, wolontariusz.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika Centrum, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
6. Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem to wyznaczony przez Dyrektora PCPR pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Standardów Ochrony Małoletnich w instytucji.
7. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział II

Zasady rekrutacji pracowników

1. Pracownicy, w stosunku do których prowadzona jest szczegółowa procedura zatrudnienia, zatrudniani są na stanowiskach, których głównym zadaniem jest praca z dziećmi takich jak: koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog, pedagog, psychoterapeuta, terapeuta i inne.
2. Procedura zatrudnienia pracownika wymienionego w punkcie 1 poprzedzona jest oceną przygotowania kandydata do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje.
3. Centrum w procedurze zatrudnienia pracownika wymienionego w punkcie 1 uzyskuje jego dane z Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym.
4. Kandydat do zatrudnienia na stanowiskach, którym głównym zadaniem jest praca z dziećmi przedkłada w procedurze zatrudnienia zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Sądowego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207

Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

5. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
6. Kandydat składa oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
7. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
8. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej kandydat składa oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Rozdział III

Zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko

Każdy pracownik Centrum jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Pracownik jest zobowiązany działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

1. W komunikacji z dziećmi pracownik zachowuje cierpliwość i szacunek.

2. W komunikacji z dziećmi pracownik słucha uważnie dzieci i udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
4. Zasady komunikacji zawiera załącznik nr 1 do niniejszych Standardów.
5. Niedopuszczalne jest ujawnianie informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
6. Zachowania niedozwolone w stosunku do dziecka:
  - a) stosowanie przemocy fizycznej (bicie, szarpanie, popychanie, kopanie, ciągnięcie za włosy czy uszy, krępowanie ruchów itp.),
  - b) stosowanie przemocy słownej i psychicznej (wyzywanie, wyśmiewanie, kpienie, zawstydzanie, używanie wulgarnych słów, zastraszanie, groźby, itp.),
  - c) wyśmiewanie, kpienie z bliskich dziecka, w tym z rodziny biologicznej,
  - d) używanie wulgarnych gestów,
  - e) zachowania romantyczno-seksualne, w tym uwodzenie dziecka, kontakt fizyczny o charakterze seksualnym, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę, itp.
5. Zachowania dozwolone w stosunku do dziecka:
  - a) rozmowy wspierające,
  - b) pocieszanie.
6. Pracownik zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

Rozdział IV

Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie

1. Na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie nie ma ogólnodostępnej sieci internetowej.
2. Za treści, które dzieci oglądają na własnych nośnikach (telefony, tablety, itd.) odpowiadają rodzice, rodzice zastępczy, opiekunowie prawni.
3. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w ramach swoich obowiązków poruszają z rodzicami zastępczymi oraz z dziećmi tematykę bezpiecznego korzystania z Internetu.

4. Bezpieczeństwo w sieci, cyberprzemoc i tematy pokrewne są poruszane w pracy psychologa. Ponadto Centrum podwyższa kompetencje rodziców zastępczych i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w powyższych dziedzinach.

Rozdział V

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Pracownicy Centrum posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy Centrum podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Pracownicy Centrum monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

Rozdział VI

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

1. Pracownicy Centrum zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu dziecka sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności o możliwości popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę dziecka, wskazane w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny w następujących regulacjach:
  - a) art. 197. [Zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej],
  - b) art. 198 [Seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności],
  - c) art. 199. [Seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia],
  - d) art. 200. [Seksualne wykorzystanie małoletniego],
  - e) art. 200a. [Elektroniczna korupcja seksualna nieletniego],
  - f) art. 200b. [Propagowanie pedofilii],
  - g) art. 202 [Publiczne prezentowanie treści pornograficznych],
  - h) art. 203. [Zmuszenie do uprawiania prostytucji],
  - i) art. 204 § 3. [Stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo].
2. Zgodnie z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.
3. W przypadku podjęcia przez pracownika Centrum podejrzania, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi Centrum.

4. Dyrektor Centrum wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
5. Dyrektor Centrum powinien sporządzić opis sytuacji rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem i rodzicami oraz Plan Wsparcia Dziecka.
6. Plan Wsparcia Dziecka powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - a) podjęcia przez Centrum działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiednich organów,
  - b) wsparcia, jakie Centrum zaoferuje dziecku.
7. Plan Wsparcia Dziecka jest przedstawiany opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
8. Dyrektor Centrum o podejrzeniu krzywdzenia oraz o podjętych działaniach informuje sąd opiekuńczy.
9. W sytuacji, gdy zaistnieje taka potrzeba pracownik socjalny, który powziął podejrzenie o krzywdzeniu dziecka wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” i działa zgodnie z zasadami dalszego postępowania.
10. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.
11. Z przebiegu interwencji sporządza się Kartę Interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 2 do niniejszych Standardów.
12. Nadzór nad prowadzonymi Kartami Interwencji pełni pracownik wyznaczony przez Dyrektora Centrum.
13. Karta interwencji jest przechowywana w teczce osobowej dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej (jeżeli jest osobą pokrzywdzoną), w teczce osobowej rodziny zastępczej (jeżeli dziecko biologiczne/przysposobione rodziny zastępczej jest osobą pokrzywdzoną), w teczce „Karty interwencji” (jeżeli sprawa dotyczy innych dzieci).

Rozdział VII

Zasady ochrony wizerunku dziecka

1. Centrum zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Centrum, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Pracownikowi Centrum nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.

4. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
5. Upublicznienie przez pracownika Centrum wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
6. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 4, zawiera informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.

Rozdział VIII

Monitoring stosowania Standardów

1. Dyrektor Centrum wyznacza pracownika Centrum jako osobę odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich w instytucji.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1 jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba, o której mowa w ust. 1, przeprowadza wśród pracowników Centrum, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 3 do niniejszych Standardów.
4. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w Centrum.
5. Osoba, o której mowa w ust. 1 dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników Centrum ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi.
6. Dyrektor Centrum wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom, dzieciom i ich opiekunom nowe brzmienie Standardów.

Rozdział IX

Przygotowanie do stosowania standardów

1. Pracownik wyznaczony przez dyrektora Centrum jest odpowiedzialny za przygotowanie pracowników do stosowania Standardów.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1 prowadzi spotkania informacyjne oraz instruktaż stosowania Standardów, każdorazowo sporządzając listę uczestników oraz protokół z przeprowadzonych czynności.
3. Osoba, o której mowa w ust. 1 upublicznia Standardy na stronie internetowej pcprbraniewo.pl, przekazuje kopie Standardów do każdego z wydziałów Centrum.
4. Pracownicy wydziałów Centrum mają obowiązek udostępniania rodzicom/opiekunom oraz dzieciom Standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

Powiatowe Centrum Pomocy
Rodzinie w Braniewie

5. Osoba, o której mowa w ust. 1 upublicznia Standardy w wersji pełnej i skróconej przeznaczonej dla dzieci w siedzibie Centrum.

Rozdział X

Przepisy końcowe

1. Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie wchodzi w życie z dniem podpisania.
2. Standardy ochrony udostępnione są również w wersji skróconej, przeznaczonej dla dzieci.

Załącznik nr 1
Zasady komunikacji z dziećmi

1. Pracownikom Centrum nie wolno utrzymywać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.
2. Pracownikom Centrum nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców/opiekunów dziecka.
3. Pracownikom Centrum nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
4. Pracownikom Centrum nie wolno zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania.
5. Jeśli zachodzi konieczność nawiązania kontaktu z dzieckiem, właściwą formą będzie kontakt poprzez rodziców/opiekunów dziecka.
6. Najwłaściwszą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
7. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Imiona i nazwiska rodziców zastępczych*		
3. Przyczyna interwencji		
4. Osoba zawiadamiająca		
5. Opis podjętych działań	Data	Działanie
6. Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
7. Forma podjętej interwencji (podkreślić)	- zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, - zgłoszenie do Sądu, - zgłoszenie do innych organów (jakich? .....) - inna forma interwencji	
8. Opis interwencji (data, do jakiego organu, co zgłoszono)		
9. Wynik interwencji (działania organów, działania opiekunów)		
UWAGI		

* jeżeli dziecko jest umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej

Załącznik nr 3
Monitoring standardów – ankieta

Lp.	Pytanie	TAK	NIE
1.	Czy wiesz, że w Centrum obowiązują Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie?		
2.	Czy znasz treść dokumentu Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie?		
3.	Czy potrafisz rozpoznać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4.	Czy wiesz, jak zareagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5.	Czy zaobserwowałeś naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie?		
6.	Jeśli tak, jakie zasady zostały naruszone? Opisz.		
7.	Czy podjąłeś jakieś działania w związku z powyższym? Tak – jakie? Nie – z jakich powodów? Opisz.		
8.	Czy masz jakieś uwagi lub sugestie dot. Standardów Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie? Opisz.		